

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

06-07-105S

СИЛАБУС SYLLABUS	СЕМІОТИКА КУЛЬТУРИ SEMIOTICS OF CULTURE	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	ОКПФ 9	
Освітній рівень Level of Education	бакалаврський (перший) Bachelor's (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	03	Гуманітарні науки Humanities
Спеціальність Field of Study	034	Культурологія Cultural studies
Освітня програма Degree Programme	Креативна та цифрова культура Creative and digital culture	

Силабус навчальної дисципліни «Семіотика культури» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Креативна та цифрова культура», 034 Культурологія. Рівне. НУВГП. 2023. 11 с.

ОП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/21004/>

Розробник силабусу: Коберська Т.А., кандидат філософських наук, доцент кафедри та культурології

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «01» вересня 2023 року
Завідувач кафедри: Шадюк Т.А., к.філос.н., доцент кафедри філософії та культурології
Керівник (гарант) ОП: Коберська Т.А., к.філос.н., доцент кафедри філософії та культурології
Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ
Протокол № 1 від “ 27 ”вересня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: Н.Е. Ковшун д.е.н., професор

Попередня версія
силабусу 06-07-35S

© НУВГП, 2023

ПРОГРАМА СЕМІОТИКА КУЛЬТУРИ	
Семіотика культури – складова ОП Креативна та цифрова культура, спрямована на досягнення визначених результатів навчання, якій встановлено форму підсумкового контролю та визначено кількість кредитів ЄКТС.	

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Креативна та цифрова культура
Спеціальність	034 Культурологія
Рік навчання, семестр	7 семестр
Кількість кредитів	5
Лекції:	26/4
Лабораторні заняття:	26/14
Самостійна робота:	98/132
Курсова робота:	ні
Форма навчання	денна/заочна
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)

Лектор	 <p>Коберська Тетяна Ананіївна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та культурології</p>
Вікіситет	вказується URL: https://cutt.ly/L21YksL
ORCID	вказується UR: https://orcid.org/0000-0001-6920-2004
Як комунікувати	За допомогою електронного листування t.a.koberska@nuwm.edu.ua . Поза заняттями студенти можуть комунікувати з викладачем за допомогою груп у Телеграмі, з понеділка по п'ятницю з 9-00 до 19-00, проводяться консультації до чи після пар. Під час письмових звернень студент обов'язково має вказати своє прізвище, ім'я, рік навчання та академічну групу.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Мета та завдання

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Семіотика культури» є процес семіозу, що досліджує властивості знаків й знакових систем, як засобів сприйняття реальності, а також

генерування, перетворення та зберігання інформації у суспільстві. Важливою функцією семіотичної системи є здатність моделювати дійсність у напрямку її динамічної зміни. Даний курс апелює до семіотичних концепцій так і до герменевтики як вчення про розуміння, пояснення та тлумачення текстів, до комунікативної лінгвістики, постструктуралістських та деконструктивістських концепцій, відкриваючи студентам значну частину модерного та постмодерного інтелектуального простору.

Метою викладання навчальної дисципліни «Семіотика культури» є ознайомлення з найважливішими проблемами, концепціями та методологіями семіотики культури щодо знакової організації буття; формування розуміння основних підходів та напрямків семіотичного аналізу культури та визначення ролі та місця семіотичної парадигми у сучасних гуманітарних уявленнях про світ і людину. Вона також допомагає нам зрозуміти, що ми живемо серед умовностей, що, наприклад, новини або фотографії, є не віддзеркаленням світу, а способом побудови певної картини світу. «Семіотика культури» покликана актуалізувати базові знання студентів, набуті під час вивчення інших дисциплін, зокрема світової культури, міфології, релігієзнавства, філософії, культурології.

Вироблення **вміння** аналізувати символічно-дискурсивні особливості культури, володіти сучасними підходами щодо наукової інтерпретації проблем інформаційного розвитку суспільства в контексті глобальних викликів; застосовувати навички семіотичного аналізу і його рефлексивного потенціалу щодо особливостей організації різних знакових систем – культури, моралі, релігії, мистецтва, права, науки, політики, реклами й загалом соціальнокультурних процесів, що сприятиме поглибленню критичного мислення й забезпеченню міжособистісної та міжкультурної взаємодії та гармонійному розвитку майбутнього культуролога.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=3671>

Передумови вивчення*

Передумови вивчення забезпечують такі навчальні дисципліни: «Міфологія», «Світова культура», «Релігієзнавство».

Компетентності

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК1. Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію.

ФК2. Здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури у українському та міжнародному контекстах.

ФК4. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, віртуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).

ФК10. Здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію

ФК15. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН3. Створювати логічно і структурно організовані тексти з питань культурології, відповідно до спеціалізації.

ПРН 4. Знати та розуміти теоретичні підходи до визначення культури, її проявів та форм існування.

ПРН 5. Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів.

ПРН 7. Розуміти чинники культурної динаміки, принципи періодизації культурних процесів, їх специфічні риси та характеристики.

ПРН 8. Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту.

ПРН 13. Презентувати знання про культуру відповідно до спеціалізації представників різних професійних груп та здобувачів освіти.

Структура та зміст освітнього компонента

Тематика лекційних занять:

Змістовий модуль 1 СЕМІОТИКА В СИСТЕМІ ГУМАНІТАРНОГО ЗНАННЯ

Тема 1. Семіотика культури: предмет, завдання, структура та функції (лекц. 2 год.)

Тема 2. Історія й теорія семіотичних студій (лекц. 2 год.)

Тема 3. Знаки: середовище семіотичного процесу (лекц. 2 год.)

Тема 4. Мова як знакова система (лекц. 2 год.)

Тема 5. Метамови знакових систем (лекц. 2 год.)

Тема 6. Типологія семіотичних систем (лекц. 2 год.)

Тема 7. Невербальна семіотика (лекц. 2 год.)

Змістовий модуль 2 ЗНАКОВІ СИСТЕМИ В КУЛЬТУРІ

Тема 8. Культура як знакова метасистема або „семіосфера” (лекц. 2 год.)

Тема 9. Семіотика культурних просторів (лекц. 2 год.)

Тема 10. Мистецтво як семіотична система. Семіотика релігії, музики, театру (лекц. 2 год.)

Тема 11. Семіотика візуальної культури (лекц. 2 год.)

Тема 12. Семіотика екранного мистецтва (лекц. 2 год.)

Тема 13. Семіотика повсякденності (лекц. 2 год.)

Тематика практичних занять:

Тема 1. Семіотика культури як галузь наукового знання: завдання, структура та функції (прак. 2 год.)

Тема 2. Історія й теорія семіотичних студій (прак. 2 год.)

Тема 3. Знаки: середовище семіотичного процесу (прак. 2 год.)

Тема 4. Мова як знакова система (прак. 2 год.)

Тема 5. Метамови знакових систем (прак. 2 год.)

Тема 6. Типологія семіотичних систем (прак. 2 год.)

Тема 7. Невербальна семіотика (прак. 2 год.)

Тема 8. Культура як знакова метасистема або „семіосфера” (прак. 2 год.)

Тема 9. Семіотика культурних просторів (прак. 2 год.)

Тема 10. Мистецтво як семіотична система. Семіотика релігії, музики, театру (прак. 2 год.)

Тема 11. Семіотика візуальної культури (прак. 2 год.)

Тема 12. Семіотика екранного мистецтва (прак. 2 год.)

Тема 13. Семіотика масових комунікацій та реклами (прак. 2 год.)

З детальнішим змістом практичних завдань можна ознайомитись:

Методичні вказівки та плани семінарських занять з навчальної дисципліни «Семіотика культури» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійними програмами «Креативна та цифрова культура», «Міжнародні культурні зв'язки та міжкультурні комунікації» спеціальності 034 «Культурологія» денної та заочної форми навчання [Електронне видання] / Коберська Т.А. Рівне: НУВГП, 2022. 41 с. <http://surl.li/qdque>

Форми та методи навчання

Словесні (лекції, відповіді на запитання і опитування), інтерактивні (інтерактивні лекції з використанням мультимедіа), пояснювально-ілюстративні (лекції-презентації); проблемного викладу (дискусія, мозковий штурм); метод практичної роботи (практикуми, робота в групах); метод кейсів (аналіз проблемних ситуацій, професійне моделювання); візуальні (формальний аналіз твору мистецтва); пошукові (опрацювання мультимедійних матеріалів з обговоренням); дослідницькі (написання есе, тез доповідей); частково-дистанційні (самостійна робота); проектні (культурно-мистецькі проекти).

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук; програмне забезпечення: MS Windows, доступ до Інтернет; система дистанційного навчання Moodle.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/ результатів навчання

Система оцінювання знань студентів проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>

- Успішному складанню іспиту з дисципліни передуює опанування теоретичного матеріалу та виконання практичної (аудиторної, самостійної, дистанційної) роботи. Результати вчасно пройденого проміжного контрольного тестування (модуль 1, модуль 2). За бажанням студента покращити підсумкові результати курсу, оцінки за модулі можуть бути скасовані і студент має право скласти винятково екзамен, де має змогу отримати певну кількість балів, виходячи з максимальної кількості, що дорівнює сумі балів за модулі – 40.
- Перелік критеріїв оцінювання:
- 60 балів – за вчасне та якісне виконання завдань практичних занять та самостійну роботу; - 40 балів – модульний контроль, який складається з двох модулів (МК1 – 20 балів, МК 2 – 20 балів). Усього 100 балів. Підсумковий контроль – екзамен.
- Критерії оцінювання, детальний розподіл балів та шкала оцінювання наведена на сторінці навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle: <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=3671>
- Модульний контроль проходить у формі тестування на платформі системи Moodle через ННЦНО. У тесті передбачено 30 запитань різної складності: рівень 1 – 20 запитань по 0,5 балів (10 балів), рівень 2 – 4 запитання по 1 балу (4 бали), рівень 3 – 6 запитань по 1 балу (6 балів). Усього – 20 балів. Оцінка автоматично генерується в середовищі Moodle, фіксується викладачем в електронному журналі дисципліни і контролюється деканатом.

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Базова:

1. Ділі Дж. Основи семіотики [пер. з англ. А. Карась]. Львів: Арсенал, 2012. 230с. URL: <http://surl.li/pxrho>
2. Константинов М. Кіносеміотика Юрія Лотмана //ІМФЕ ім. М.Т. Рильського, НАН України, Київ. 2019. 328с.
3. Культура в контексті практичних форм буття людини: монографія / Бровко М.М., Андрущенко Т.І., Андрущенко Т.В., Бабушка Л.Д., Бондарчук В.О. та інші. / Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2022. 396 с. Р.1, 2, 8.
4. Міхно Н.К. Місто як культурний текст: особливості семантики та синтагматики міського простору: монографія. Дніпро: Видавничо-поліграфічний дім «Формат А+». 2020. 423с. URL: <http://surl.li/pxrkb>
5. Панич О. Теорія культури. Семіотика культури в роботах Р.Барта <https://subjectum.eu/culture/theory/index.html>

6. Семіотичний аналіз явищ культури: Монографія. К., Інститут філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, 2021. 396 с.
7. Юдкін-Ріун І. Феноменологія культури як методологія інтерпретації. К.: Ін-т культурології НАМ України, 2020. 352с.
8. Ядацький Я. Ю. Метафізика і семіотика. Прототеоретичні дослідження - Кам'янець-Подільський: Видавництво Львівського філософського товариства ім. Казимира Твардовського, 2019. URL: <http://surl.li/pxsfr>

Допоміжна література:

1. Архітектурна семіотика. URL: <http://surl.li/dwtru>
2. Бодріяр Ж. Символічний обмін та смерть. URL: <https://ukrlib.com.ua>
3. Дротенко В. Семіотика іконопису та стилістика ікони в контексті культурно-мистецької традиції. Мистецтвознавство. № 3 (91) 2022. С.135-140. <http://surl.li/qdgoi>
4. Еко У. Ім'я рози. К.: Фоліо, 2018. 508с. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=160>
5. Полікарпова Ю. Семіотика та структуралізм. URL: <http://surl.li/pxrlf>
6. Семіотика в рекламі. URL: <http://surl.li/pxrer>
7. Семіотика культури: визначення терміну, особливості, історія розвитку. UkrNova. URL: <http://surl.li/pxrfj>
8. Цибра М. Ціннісний аспект метанойї / Культурологія: підруч. за ред. док. філос.наук, проф. Є.Р. Борінштейна, Одеса: Університет Ушинського, 2023. С. 265-278.
9. Шуляк М. Перспективи семіотичного підходу в музиці: від структуралізму до екосеміотики //Вісник Львівського університету. Серія філософ. науки. 2021. Вип. 27, С. 88–101. URL: <https://doi.org/10.30970/phs.2021.27.10>
10. Як працює семіотика? Чарльз С. Пірс та історія мистецтва. Курс відеолекцій (2023). URL: <http://surl.li/qdgpj>

Поєднання навчання та досліджень* (за потреби)

Заохочується участь студентів у виконанні індивідуальних завдань науково-дослідницького характеру. Здобувачі вищої освіти можуть виступати із результатами досліджень на студентських наукових конференціях, засіданнях круглого столу, а також можуть бути долучені до написання та опублікування есе, наукових статей із тематики курсу. Тематику дослідницької роботи можна вибрати самостійно за погодженням із викладачем. За усі види робіт студенти отримують додаткові бали. Також додаткові бали студентам можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту та практик навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Загальнокультурна грамотність, здатність до навчання, здатність логічно обґрунтовувати позицію, навички усного та письмового спілкування, вміння слухати і запитувати,

формування власної думки, концептуальне моделювання ситуацій та ін.

Дедлайни та перескладання

Усі завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін (14 днів від дня проведення лекційного чи практичного заняття). Під час виконання письмових та тестових завдань не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).

У разі відсутності на занятті через хворобу або мобільність студент зобов'язаний самостійно виконати завдання відповідно до методичних рекомендацій, розміщених на навчальній платформі Moodle. Інформація щодо перездачі модулів розміщена в розділі Оголошення на навчальній платформі НУВГП <https://exam.nuwm.edu.ua/>.

Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/25072>

Неформальна та інформальна освіта (за потреби)

Здобувачі мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про неформальну освіту. <http://ep3.nuwm.edu.ua/28363/>. Зокрема можуть самостійно проходити онлайн-курси на таких навчальних платформах, як Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших, для наступного перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Документи з Академічної доброчесності викладені на сайті університету <http://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnistj>.

Усі виконані навчальні завдання здобувачі самостійно перевіряють на виявлення текстових запозичень через університетську платформу MOODLE <http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Unplag>.

В аудиторії здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи та ін.

Принципи доброчесності у НУВГП та відповідність показникам забезпечення якості вищої освіти регламентовано НАЗЯВО та положеннями відділу якості освіти НУВГП.

Сайт НАЗЯВО: <https://naqa.gov.ua/>

Відділ якості освіти НУВГП: <https://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdili/vyo>

Вимоги до відвідування

Пропущенні заняття з навчальної дисципліни відпрацьовуються шляхом самостійного виконання завдань відповідно до методичних рекомендацій. Завдання розміщені на навчальній платформі Moodle. Студент може звернутись безпосередньо до викладача з приводу отримання індивідуальних завдань або з

*використанням зазначених засобів комунікації та отримати он-лайн консультацію через систему Google Meet.
Здобувачі можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки, але виключно в навчальних цілях з даної дисципліни.*

Автор
Доцент

Тетяна КОБЕРСЬКА

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №366
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000807E2D0054327D00